

Saksutredning

Arkivreferanse: 2026/485-1

Saksbehandler: Olve Morken

Sakens gang

Saksnummer Møtedato Utvalg

Formannskapet

Kommunestyret

Etablering av flomvoll ved Kvernbecken i Ålen sentrum

Kommunedirektørens innstilling:

1. Holtålen kommune vedtar å bygge flomvoll ved Kvernbecken i henhold til rapport fra Norconsult.
2. Det bevilges inntil kr 812 500 inkl. mva. til tiltaket. Investeringen finansieres ved mva-kompensasjon: kr 162 500 og bruk av lån: kr 650 000.
3. Ved rapportering av 1. tertial 2026 bes kommunedirektøren se på mulighetene for å ta ned andre vedtatte investeringstiltak tilsvarende for å ikke øke den totale investeringsrammen for 2026.

Vedlegg

- 1 Flomvoll Kvernbecken
- 2 Kostnadsoverslag - Flomvoll - utkast
- 3 Kostnadsoverslag - Flomvoll - utkast
- 4 Prinsipp flomvoll - HYD-001
- 5 52509628-HYD-01-B01 Vurdering og dimensjonering av flomvoll, Kvernbecken

Bakgrunn for saken /vurderinger:

Tverrfaglig sikringsprosjekt:

28. juli og 21. august 2023 opplevde Holtålen kommune to kraftige nedbørshendelser. Hendelsene rammet enkeltområder spesielt, og et område i Ålen opplevde å bli rammet av begge nedbørshendelsene. I etterkant av hendelsene tok kommunen sammen med NVE initiativ til å igangsette et prosjekt for å se nærmere på området som ble hardest rammet og om en kunne se på mulige tiltak i området for å forebygge skader ved fremtidige hendelser. Holtålen kommune ble prosjekteier, og fikk med NVE, Statsforvalteren i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og Bane NOR i ei styringsgruppe for prosjektet. Det ble definert et område som prosjektet skulle omfatte fra bekken/vassdraget Gryta i vest til Kvernbecken i øst, med Gaula som avgrensing i dalbunnen. Bakgrunnen for den bredt sammensatte styringsgruppa var at prosjektet skulle se området i en helhet, med både kommunal og fylkeskommunal vei, jernbane, boligfelt, landbruksarealer og andre interesser. Prosjektet fikk tittelen «Tverrfaglig sikringsprosjekt». Prosjektet er i sin helhet finansiert gjennom skjønnsmidler fra Statsforvalteren i Trøndelag, tilskuddsmidler fra NVE og egeninnsats fra kommunen.

Figur 1. Kartet viser prosjektområdet, samt «hovedbekkene»/vassdragene innenfor området.

Til å utføre analyser og det faglige grunnlaget for prosjektet ble Norconsult engasjert. Norconsult har hydrologer og annen meget god fagkompetanse innenfor dette fagområdet. Gjennom et arbeid som startet med feltbefaringer i området våren 2024, og videre analyser og faglige vurderinger, leverte Norconsult sluttrapporter for styringsgruppa våren 2025. Disse sluttrapportene inneholdt faglige anbefalinger for tiltak som kan gjøres i området for å forebygge skader ved fremtidige ekstreme nedbørshendelser. Det er i rapportene foreslått tiltak i tilknytning til både Gryta, Almåsbekken, Olderåa og Kvernbecken. De foreslåtte tiltakene varierer fra mindre og enklere tiltak som utskifting av stikkrenner/kulverter til mer omfattende tiltak som avskjæringsgrøfter og flomvoller. En målsetting med de foreslåtte tiltakene er at de skal gagne flere samfunnsinteresser i

området. En del av tiltakene må derfor ses- og trolig gjennomføres i sammenheng. En hovedkonklusjon i rapportene er at sidevassdragene til Gaula i dette området har liten kapasitet og ikke håndterer en 200-årsflom med klimapåslag. Det er stor fare for vann på avveie i området.

I etterkant av at sluttrapportene ble levert våren 2025, ble det avholdt et åpent møte i Hovet der resultatene ble presentert for allmenheten. Det ble under dette møtet signalisert at kommunen ville søke på ytterligere tilskuddsmidler for å føre prosjektet/arbeidet over i den neste fasen, som vil være prioritering- og mulig prosjektering av en del tiltak. Etter dette gjenstår gjennomføringsfasen av tiltakene. Gjennomføringen av tiltakene vil kunne ta lang tid, og vil avhenge av blant annet finansiering. Det har likevel vært et mål at man kan dra synergier av arbeidet som er gjort i regi av prosjektet for å starte på arbeidet med å få realisert noen av tiltakene.

Det ble høsten 2025 søkt om skjønnsmidler fra Statsforvalteren i Trøndelag til videre arbeid, bl.a prosjektering av enkelttiltak. Holtålen kommune fikk innvilget 400 000 kr. Vedlagte rapport blir finansiert av disse midlene.

Flomvoll ved Kvernbekken:

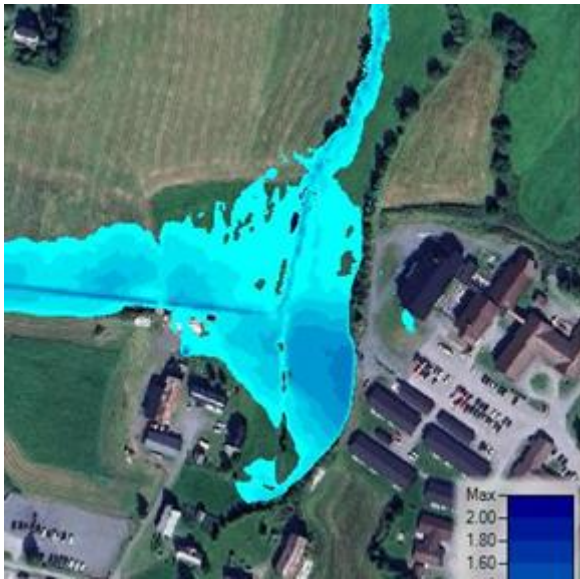
Et av de foreslåtte tiltakene i området Kvernbekken er å bygge en flomvoll mot Helsetunet for å hindre flomskader i dette området.

Figur 2. Vannlinjeberegning i Kvernbekken i området ved Helsetunet. Viser en modellert 200-årsflom med klimapåslag.

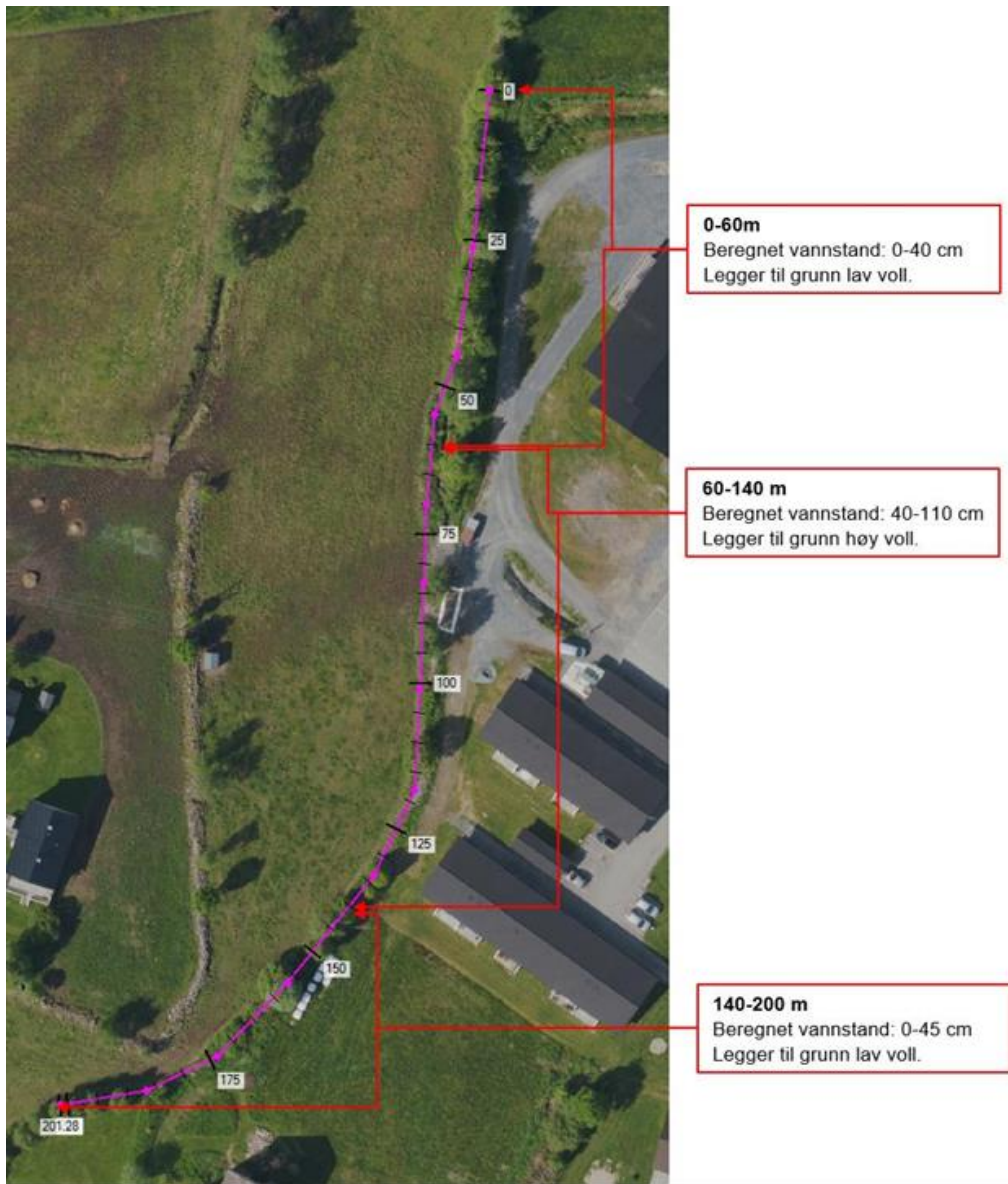
Som vist av figuren (Figur 2), har bekkeløpet til Kvernbekken en «knekk» ved helsetunet, der bekken fortsetter mot vest. De faglige vurderingene til Norconsult er at bekkeløpet ved dette punktet/området har for liten kapasitet og at det dermed blir oppstuvning av vann på flata mot vest. Dette medfører at store mengder vann går på avveie sørøstover mot Helsetunet og sentrum. Det er med bakgrunn i dette anbefalt å etablere en flomvoll her for å holde vannet i bekkeløpet. Dette anses å være av stor samfunnsmessig betydning, da tiltaket vil kunne skjerme bygningsmasse som huser blant annet helse og omsorgstjenester på Helsetunet, Graftåsvegen, samt handels- og forretningstjenester i sentrum.

Med bakgrunn i dette har kommunen bedt Norconsult om å fremlegge en vurdering og en dimensjonering av en flomvoll. Dette ble levert til kommunen gjennom en rapport i februar 2026. Dimensjoneringen som fremlegges i rapporten er gjort med forutsetning om at flomvollen skal håndtere en 200-årsflom med klimapåslag.

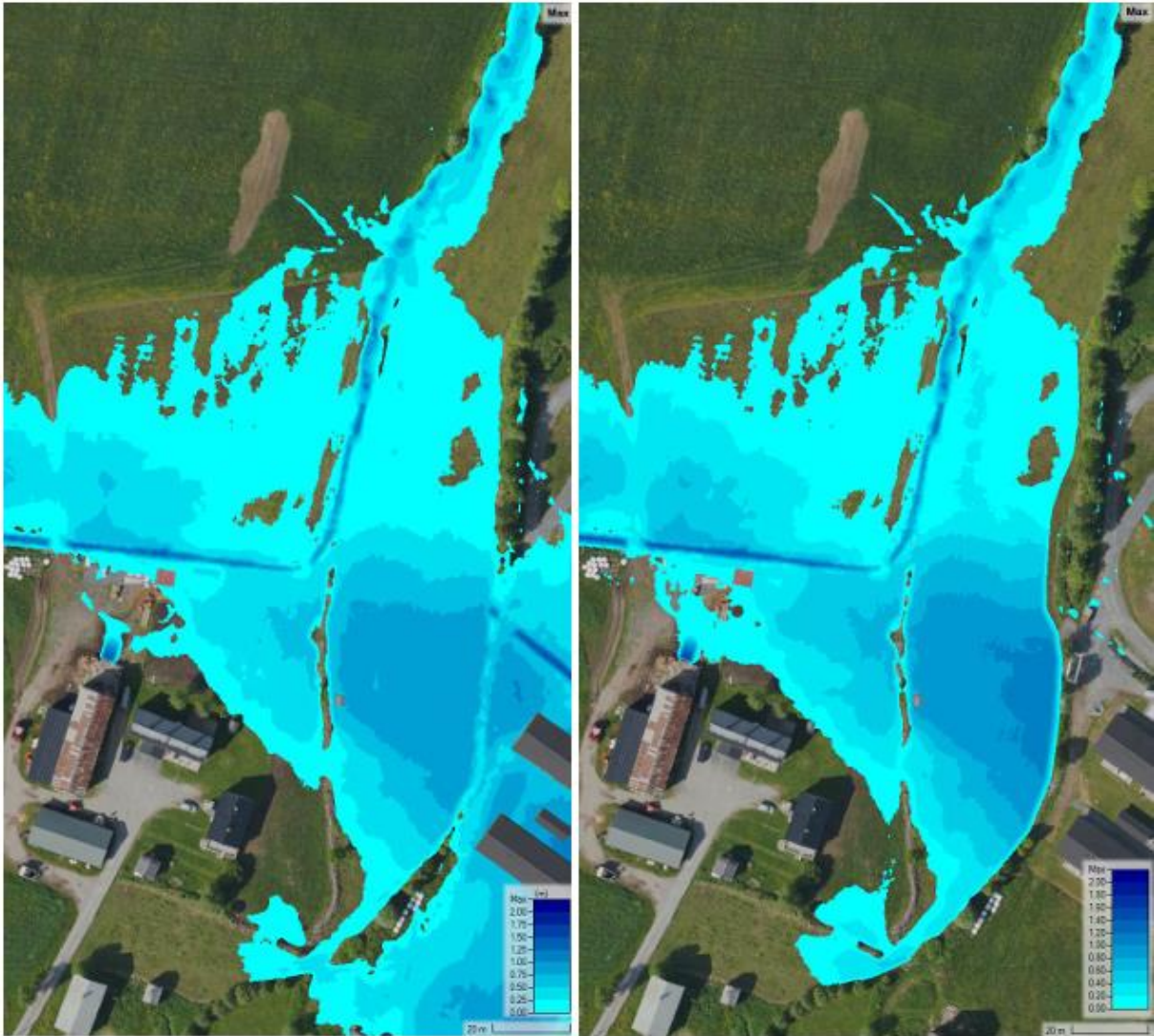
Figur 3. Viser beregnet flomsone (200-årsflom med klimapåslag) for Kvernbecken etter etablering av flomvoll ved Helsetunet. Flomsone inkluderer kun påvirkningen fra Kvernbecken.

Flomvollen som er skissert i rapporten vil ha en total lengde på ca. 200 meter. Tiltaket vil berøre naboer, men tiltaket vil i stor grad kunne etableres på kommunal grunn langs med eksisterende jorde.

Figur 4. Utklipp fra Norconsults rapport om flomvoll. Viser hvor flomvollen kan etableres, samt hvor den kan etableres med lav høyde, samt hvor mer høyde anbefales.

Etablering av en slik flomvoll vil ha stor betydning for hvor vannet ledes ved en flomsituasjon. Dette vil kunne påvirke andre interesser/infrastruktur som ikke blir berørt på samme måte med dagens situasjon (dvs. ikke en etablert flomvoll). Det er derfor viktig å vurdere hvordan tredjepart vil kunne bli påvirket av å etablere en flomvoll ved Helsetunet. Vest for Helsetunet ligger et gårdsbruk som det er naturlig å se hvordan etablering av en flomvoll vil berøre. Figur 5 viser beregnet flomsone i området med og uten etablering av flomvoll. Av denne flomsoneberegningen kan en se at gårdsbruket vest for Helsetunet ikke blir betydelig berørt ved etablering av flomvollen. Det vil komme noe mer vann inn på eiendommen, men vannet vil ikke nå bebyggelsen på gårdsbruket.

Figur 5. Viser beregnet flomsone for Kvernbecken med eksisterende situasjon (ikke etablert en flomvoll) til venstre og med flomvoll til høyre.

Kostnadsoverslag for etablering av flomvoll ved Helsetunet:

Norconsult har i forbindelse med sine vurderinger og dimensjonerings av flomvoll utarbeidet et kostnadsoverslag for etablering av en flomvoll i området. Kostnadsoverslaget følger vedlagt saken. Kostnadsoverslaget inneholder kostnader for masser, membran og beskyttelseslag, diverse kostnader (vegetasjonsrydding, istandsetting, slutføring), påslag for uspesifiserte kostnader og byggekostnad (inkl. prosjektering, byggeledelse m.m.). Estimert total kostnad er beregnet til 859 150 kr.

Det er presisert at en endelig prosjektering/detaljering av tiltaket vil kunne gi et annet kostnadsbilde enn det som er estimert. Blant annet er det knyttet usikkerhet til eksisterende terrenggrunnlag. Dersom det viser seg at eksisterende terrenggrunnlag medfører mindre behov for tilføring av masser vil dette kunne påvirke kostnadsbildet dette vil først kunne avklares ved en befaring.

Finansiering:

Kostnaden for bygging av flomvollen er estimert til 859 150 kr inkludert mva. Ved å trekke ut mva. blir netto kostnad ca. 710 000 kr. Videre inneholder kostnadsestimatet noen elementer der kostnadene trolig kan minimeres noe, slik som prosjektering, undersøkelser og byggeledelse.

Selv om det er gjort en grundig vurdering av kostnadsestimatet, så kan det foreligge noen uforutsette kostnader. Dette gjelder spesielt i forkant av gjennomført befaring og endelig prosjektering/detaljering.

Ut fra en vurdering så mener en at det vil være tilstrekkelig å sette av 650 000 kr, eks mva. til tiltaket.

Det er undersøkt muligheter for ekstern finansiering av tiltaket, men en kan ikke se at det er noen muligheter for eksterne bidrag.

Flomvollen må eventuelt finansieres som ny investering, og innarbeides i investeringsbudsjettet for 2026. Videre er det mulig gjennom arbeidet med tertialrapport for første tertial 2026 å se på mulighetene for å ta ned ande vedtatte investeringsprosjekter tilsvarende. På denne måten vil en i så fall ikke øke den totale investeringsrammen for 2026.

Samlet sett vurderer en at den estimerte totalkostnaden for bygging av flomvollen er forholdsvis liten, sett opp mot nytteverdien som tiltaket vil kunne innebære. Så må en ut ifra kommunens økonomiske situasjon vurdere alle slike investeringer nøye. Ut ifra en totalvurdering av tiltakets betydning mener en at tiltaket vil være forsvarlig og hensiktsmessig å gjennomføre.

Konklusjon:

Etablering av en flomvoll ved Helsetunet er ett av de anbefalte tiltakene i sluttrapporten fra det tverrfaglige sikringsprosjektet som er gjennomført i området. Tiltaket vil bidra til å holde vannet fra Kvernbekken i bekkeløpet ved en 200-årsflom med klimapåslag. Tiltaket vil med dette forebygge at vann fra Kvernbekken kommer inn på Helsetunet og videre mot det øvrige sentrumsområdet ved en flomsituasjon. Dette anses å være av stor samfunnsmessig betydning, da tiltaket vil kunne skjerme bygningsmasse som huser blant annet helse og omsorgstjenester på Helsetunet, samt handels- og forretningstjenester i sentrum.